

Status	Datum	Auteur	Toelichting
Definitief concept	30-11-2021	Diverse auteurs. Laatst gewijzigd door Ada Karimlou, Nalinie Somar en Maud Burgel	Model Verwerkersovereenkomst

Instructie

- **Optionele teksten: /OPTIONEEL/**
- **Vul de bijlagen in. /...invullen bijlage..../**
- **Nog invullen als er haakjes staan: <.....>**
- **De verwerkersovereenkomst wordt in combinatie met een hoofdovereenkomst afgesloten. In de hoofdovereenkomst is de opdracht (dienstverlening) omschreven in het kader waarvan persoonsgegevens worden verstrekt aan de andere partij.**
- **Bij gebruik van dit model verwijder Status en deze Instructie**
- **Bij gebruik van dit model verwijder rode teksten.**
- **Bij gebruik van dit model verwijder de toelichting in bijlage 1.**

Partijen/Ondergetekenden:

- 1 **<naam waterschap>** zetelend te **<plaats>**, en vertegenwoordigd door **<de heer/mevrouw> <naam>, <functie>;**
hierna te noemen: "Verwerkingsverantwoordelijke";
- en
- 2 **<volledige naam en rechtsvorm contractant>, <statutair>** gevestigd te **<plaats>**, te dezen vertegenwoordigd door **<de heer/mevrouw> <naam>, <functie>;**
hierna te noemen: "Verwerker";

overwegen het volgende:

- I Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker zijn op **<datum>** een overeenkomst met registratienummer **<invullen>** aangegaan ten behoeve van **<hier de hoofdpdracht invullen>** (hierna: de Overeenkomst);
- II Verwerker verwerkt Persoonsgegevens ten behoeve van Verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de Overeenkomst;
- III Verwerkingsverantwoordelijke is ingevolge artikel 28 lid 1 AVG verplicht uitsluitend een beroep te doen op een verwerker die afdoende garanties biedt met betrekking tot het toepassen van passende technische en organisatorische maatregelen opdat de verwerking aan de vereisten van de AVG voldoet en de bescherming van de rechten van betrokkene zijn gewaarborgd;
- IV Partijen leggen hun afspraken over de verwerking van Persoonsgegevens door Verwerker vast in deze verwerkersovereenkomst (hierna: Verwerkersovereenkomst) als bedoeld in artikel 28 lid 3 AVG;

- V Op de verwerking van Persoonsgegevens door Partijen zijn de AVG en de UAVG van toepassing;

en komen het volgende overeen:

1 Begripsbepalingen

- 1.1 In de Verwerkersovereenkomst wordt verstaan onder:
- a "AVG": algemene verordening gegevensbescherming (Verordening (EU) 2016/679);
 - b "Bijlagen": bijlagen bij de Verwerkersovereenkomst die deel uitmaken van de Verwerkersovereenkomst;
 - c "Inbreuk in verband met persoonsgegevens" (datalek): een inbreuk op de beveiliging die per ongeluk of op onrechtmatige wijze leidt tot de vernietiging, het verlies, de wijziging of de ongeoorloofde verstrekking van of de ongeoorloofde toegang tot doorgezonden, opgeslagen of anderszins verwerkte gegevens. (artikel 4 onder 12) AVG);
 - d "Persoonsgegevens": alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ("de Betrokkene"); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identicator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon. (artikel 4 onder 1) AVG);
 - e "Subverwerker" (Derde): een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan, niet zijnde de Betrokkene, noch de Verwerkingsverantwoordelijke, noch de Verwerker, noch de personen die onder rechtstreeks gezag van de Verwerkingsverantwoordelijke of de Verwerker gemachtigd zijn om de Persoonsgegevens te verwerken. (artikel 4 onder 10) AVG);
 - f "Toezichthouder": de toezichthoudende autoriteit zoals bedoeld in artikel 51 AVG. In Nederland is dat de Autoriteit Persoonsgegevens;
 - g "UAVG": Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming;
- 1.2 Indien een in de Verwerkersovereenkomst gebruikt begrip niet onder 1.1 is gedefinieerd geldt de definitie uit de AVG. De begrippen kunnen zonder verlies van hun inhoudelijke betekenis in enkelvoud en/of in meervoud worden gebruikt.

2 Duur van Verwerkersovereenkomst

- 2.1 De Verwerkersovereenkomst treedt in werking op het moment waarop deze door Partijen is ondertekend.
- 2.2 De Verwerkersovereenkomst eindigt nadat en voor zover Verwerker alle Persoonsgegevens overeenkomstig artikel 9 heeft terugbezorgd en/of gewist, met inachtneming van het bepaalde in artikel 11.1.
- 2.3 De Verwerkersovereenkomst kan niet tussentijds worden beëindigd.

3 Verplichtingen Verwerker

- 3.1 Verwerker verwerkt de Persoonsgegevens uitsluitend namens en in opdracht van Verwerkingsverantwoordelijke in het kader van de uitvoering van de Overeenkomst. Verwerker verwerkt de Persoonsgegevens in overeenstemming met de (schriftelijke) instructies van Verwerkingsverantwoordelijke.

- 3.2 Verwerker verwerkt de Persoonsgegevens niet voor enig ander doel dan waarvoor deze zijn ontvangen zelfs niet wanneer deze in een zodanige vorm zijn gebracht dat deze niet tot Betrokkenen herleidbaar zijn, behoudens dwingendrechtelijke verplichtingen.
- 3.3 Verwerker garandeert de toepassing van passende technische en organisatorische maatregelen, opdat de Verwerking aan de vereisten van de AVG en andere toepasselijke wet- en regelgeving voldoet en de bescherming van de rechten van de Betrokkene zijn gewaarborgd.
- 3.4 Onderwerp, aard en doeleinden van de Verwerkingen die Verwerker uitvoert in het kader van de Overeenkomst, de categorieën van Betrokkenen en de soort van Persoonsgegevens zijn omschreven in Bijlage 1. */... bijlage 1 invullen.../*
- 3.5 Verwerker houdt een register bij, zoals bedoeld in artikel 30 lid 2 AVG, van alle categorieën van verwerkingsactiviteiten die Verwerker ten behoeve van Verwerkingsverantwoordelijke uitvoert.
- 3.6 Verwerker informeert Verwerkingsverantwoordelijke onverwijld over door Verwerker ontvangen verzoeken van Betrokkenen of de Toezichthouder. De verwerker behandelt het verzoek niet zelf, tenzij verwerkingsverantwoordelijke hiervoor toestemming geeft. Verwerker verleent aan Verwerkingsverantwoordelijke alle medewerking, zodat Verwerkingsverantwoordelijke binnen de wettelijke termijnen kan voldoen aan de verplichtingen op grond van de AVG met betrekking tot Betrokkenen of de Toezichthouder.
- 3.7 Verwerker verwerkt Persoonsgegevens niet buiten de Europese Economische Ruimte (EER), tenzij hij daarvoor uitdrukkelijk schriftelijk toestemming heeft verkregen van Verwerkingsverantwoordelijke en behoudens afwijkende wettelijke verplichtingen.

4 Geheimhoudingsplicht

- 4.1 Verwerker en medewerkers/personen die werken voor of namens Verwerker zijn verplicht tot geheimhouding van alle Persoonsgegevens die Verwerker van Verwerkingsverantwoordelijke ontvangt en/of zelf verzamelt in het kader van de Overeenkomst.
- 4.2 Verwerker stelt de Persoonsgegevens niet aan derden ter beschikking, tenzij Verwerkingsverantwoordelijke, voorafgaande aan het ter beschikking stellen, schriftelijke toestemming heeft gegeven.
- 4.3 Verwerker draagt er zorg voor dat de onder 4.1 bedoelde medewerkers/personen een geheimhoudingsverklaring hebben ondertekend.

5 Meldplicht Inbreuk in verband met Persoonsgegevens (datalekken)

- 5.1 Verwerker informeert Verwerkingsverantwoordelijke onverwijld en **uiterlijk binnen vierentwintig (24) uur na kennisneming** over een datalek of een redelijk vermoeden van een datalek. Deze verplichting geldt onverminderd de verplichting van Verwerker de gevolgen van dergelijke inbreuken en incidenten zo snel mogelijk ongedaan te maken en indien ongedaanmaking onmogelijk is, deze gevolgen te beperken.
- 5.2 Verwerker verschaft op het eerste verzoek van Verwerkingsverantwoordelijke, alle inlichtingen waar Verwerkingsverantwoordelijke om verzoekt om de in 5.1 bedoelde datalek te kunnen beoordelen. Daarbij overlegt Verwerker in ieder geval de informatie aan Verwerkingsverantwoordelijke zoals omschreven in Bijlage 2.
- 5.3 Verwerker beschikt over een gedegen plan van aanpak betreffende de omgang met en afhandeling van datalekken, zoals bedoeld onder 5.1 en zal Verwerkingsverantwoordelijke, op diens verzoek, inzage verschaffen in het plan.

Verwerker stelt Verwerkingsverantwoordelijke op de hoogte van materiële wijzigingen in het plan van aanpak.

- 5.4 Alleen Verwerkingsverantwoordelijke verricht meldingen aan de Toezichthouder.
- 5.5 Verwerker houdt een gedetailleerd logboek bij van alle (vermoedens van) datalekken, evenals de maatregelen die in vervolg op dergelijke datalekken zijn genomen waarin minimaal de informatie zoals bedoeld in Bijlage 2 is opgenomen. Verwerker geeft op eerste verzoek van Verwerkingsverantwoordelijke inzage in het logboek.

6 Beveiligingsmaatregelen en audits

- 6.1 De door Verwerker genomen passende technische en organisatorische maatregelen om de Persoonsgegevens, te beveiligen en beveiligd te houden tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking zijn opgenomen in Bijlage 4. *./... bijlage 4 invullen../*
- 6.2 Verwerker toont aan door middel van een door een onafhankelijke, externe deskundige uitgevoerde audit/certificering dat Verwerker voldoet aan de AVG en andere toepasselijke wet- en regelgeving betreffende de Verwerking van Persoonsgegevens. De kosten van deze audit/certificering zijn voor rekening van Verwerker.
- 6.3 Verwerker verricht ten minste één keer per twee jaar een audit, zoals bedoeld in artikel 6.2. Indien bijzondere categorieën van Persoonsgegevens (als bedoeld in artikel 9 AVG) worden verwerkt, verricht Verwerker ten minste één keer per jaar een audit.
- 6.4 Verwerkingsverantwoordelijke heeft het recht bij Verwerker een audit te laten uitvoeren indien hij het vermoeden heeft dat Verwerker in ernstige mate tekortschiet in de bescherming van de Persoonsgegevens. De kosten van deze audit zijn voor rekening van Verwerkingsverantwoordelijke, tenzij de auditor één of meer tekortkomingen betreffende de bescherming van de Persoonsgegevens van niet ondergeschikte aard constateert.
- 6.5 Verwerker voert de door de auditor of Verwerkingsverantwoordelijke aangegeven aanbevelingen zo spoedig mogelijk uit.
- 6.6 **/OPTIONEEL, als dit artikel wordt opgenomen dan moet ook toegezien worden op naleving/** *Verwerker rapporteert jaarlijks over de opzet en werking van de maatregelen en procedures, gericht op naleving van de Verwerkersovereenkomst. Daarbij stelt Verwerker alle informatie ter beschikking die nodig is om aan te tonen dat de verplichtingen uit deze Verwerkersovereenkomst zijn en worden overgenomen.*

7 Subverwerkers

- 7.1 Verwerker maakt alleen gebruik van nieuwe Subverwerkers na *voorafgaande* toestemming van Verwerkingsverantwoordelijke.
- 7.2 Verwerkingsverantwoordelijke kan aan de schriftelijke toestemming voorwaarden verbinden op het gebied van geheimhouding en ter naleving van de verplichtingen uit de Verwerkersovereenkomst.
OF
- 7.3 Verwerker stelt Verwerkingsverantwoordelijke vooraf schriftelijk op de hoogte van de benoeming van een nieuwe Subverwerker, met een volledige beschrijving van de door de Subverwerker te verrichten verwerkingen. Indien Verwerkingsverantwoordelijke redelijke bezwaren heeft tegen een dergelijke nieuwe Subverwerker, dan zal Verwerkingsverantwoordelijke Verwerker binnen 21 (één-en-twintig) kalenderdagen na ontvangst van de kennisgeving daarvan schriftelijk op de hoogte stellen.
- 7.4 Indien Verwerkingsverantwoordelijke bezwaar maakt tegen een Subverwerker, dan zal de Verwerker zich redelijkerwijs inspannen om de betreffende diensten aan te passen of een andere commercieel redelijke aanpassing in de levering van de betreffende diensten

Met opmerkingen [SN1]: Keuze-optie voor verwerker:
art 7.1 + 7.2 OF 7.3 + 7.4

aan te bevelen om verwerking van persoonsgegevens door de betreffende Subverwerker te voorkomen.

- 7.5 In Bijlage 3 */...bijlage 3 invullen.../* zijn vermeld de bij het aangaan van de Verwerkersovereenkomst door Verwerker ingeschakelde Subverwerkers.
- 7.6 Wanneer Verwerker een Subverwerker inschakelt, blijft Verwerker aanspreekpunt en verantwoordelijk voor de naleving van de bepalingen uit de Verwerkersovereenkomst. Verwerker garandeert dat deze Subverwerkers schriftelijk vergelijkbare plichten op zich nemen als tussen Verwerkingsverantwoordelijke en Verwerker zijn overeengekomen. Op verzoek van Verwerkingsverantwoordelijke geeft Verwerker inzage in de overeenkomsten met Subverwerkers.

8 Terugbezorgen en/of wissen Persoonsgegevens

- 8.1 Zodra de Overeenkomst is beëindigd, draagt Verwerker naar keuze van Verwerkingsverantwoordelijke zorg voor:
 - a. het aan Verwerkingsverantwoordelijke terugbezorgen van alle of een door Verwerkingsverantwoordelijke bepaald gedeelte van aan Verwerker ter beschikking gestelde Persoonsgegevens en/of
 - b. het wissen van (een deel van) de Persoonsgegevens op alle locaties.
- 8.2 Bij beëindiging van de Overeenkomst verwijdert Verwerker kopieën, in welke vorm dan ook en toont dit aan, tenzij partijen iets anders overeenkomen en behoudens afwijkende wettelijke voorschriften.
- 8.3 */OPTIONEEL/ Verwerkingsverantwoordelijke kan nadere eisen stellen aan de wijze van terugbezorgen, waaronder eisen aan het bestandsformaat, dan wel vernietiging. Het terugbezorgen moet binnen <aantal dagen/weken (voluit en vet)> na afloop van de Overeenkomst worden uitgevoerd en hiervan wordt door Verwerker een verslag gemaakt.*
- 8.4 */OPTIONEEL/ De Persoonsgegevens worden als volgt terugbezorgd: <bestandsformaat.../...wijze.../...adres...>.*

9 Contactpersonen en melden Inbreuk in verband met Persoonsgegevens ("datalek")

- 9.1 Contactpersoon voor Verwerkingsverantwoordelijke is: *<...naam contactpersoon en functie,.....>.*
- 9.2 Contactpersoon voor Verwerker is: *<...naam contactpersoon en functie...>.*
- 9.3 Verwerker meldt een (mogelijke) Inbreuk in verband met Persoonsgegevens ("datalek"):
 - <.....bij de onder 9.1 genoemde contactpersoon....>*
 - <.....via het volgende e-mailadres:>*
 - <.....op het volgende mobiele nummer: 06.....>*
 - Kies de optie waarvan zeker is dat Verwerkingsverantwoordelijke hier altijd bereikbaar is.*

10 Overige bepalingen

- 10.1 Al hetgeen in deze Verwerkersovereenkomst naar zijn aard bestemd is om ook na het einde van de Verwerkersovereenkomst van kracht te blijven, blijft na beëindiging daarvan tussen Partijen van kracht.
- 10.2 In geval van strijdigheid tussen de Overeenkomst en Verwerkersovereenkomst, prevaleren de bepalingen van de Verwerkersovereenkomst.
- 10.3 Op deze Verwerkersovereenkomst is Nederlands recht van toepassing.

Aldus in tweevoud opgemaakt op <..datum..> te <...plaats..>

Namens Verwerkingsverantwoordelijke

Namens Verwerker

<...handtekening...>

<...handtekening...>

Naam, functie

Naam, functie

<...naam en functie...>

<...naam en functie...>

Bijlage 1 – De Verwerking van persoonsgegevens

1. Onderwerp/aard van de verwerking

.....

.....

2. Doeleinden van de verwerking

3. Grondslag van de verwerking

4. Categorieën betrokkenen

bijvoorbeeld:

-medewerkers

-burgers

5. Beschrijving te verwerken persoonsgegevens

Kies uit:

- NAW
- Geboortedatum
- Geslacht
- Telefoonnummer (mobiel en vast)
- E-mailadres
- Pasfoto
- IP-adressen
- Bankrekeningnummer
- Personeelsnummer
- Een gegeven dat een waardering geeft over iemand als persoon, zoals iemand zijn IQ, wordt ook gerekend tot de persoonsgegevens
- Gebruikersnamen en wachtwoorden
- Ras of etnische afkomst
- Politieke opvattingen
- Godsdienst of levensovertuiging
- Lidmaatschap van een vakbond
- Genetische of biometrische gegevens met het oog op unieke identificatie
- Gezondheid
- Seksuele leven
- Strafrechtelijk verleden
- Burgerservicenummer (BSN)

Bijlage 2 - Inlichtingen verschaffen om incidenten te beoordelen ter uitwerking van artikel 5.2

Verwerker zal alle inlichtingen verschaffen die Verwerkingsverantwoordelijke noodzakelijk acht om het incident te kunnen beoordelen. Daarbij verschaft Verwerker in ieder geval de volgende informatie aan Verwerkingsverantwoordelijke:

- wat de (mogelijke) oorzaak is van de inbreuk;
- wat het (vooralsnog bekende en/of te verwachten) gevolg is;
- wat de (voorgestelde) oplossing is;
- contactgegevens voor de opvolging van de melding;
- aantal personen waarvan gegevens betrokken zijn bij de inbreuk (indien geen exact aantal bekend is: het minimale en maximale aantal personen waarvan gegevens betrokken zijn bij de inbreuk);
- een omschrijving van de groep personen van wie gegevens betrokken zijn bij de inbreuk;
- het soort of de soorten persoonsgegevens die betrokken zijn bij de inbreuk;
- de datum waarop de inbreuk heeft plaatsgevonden (indien geen exacte datum bekend is: de periode waarbinnen de inbreuk heeft plaatsgevonden);
- de datum en het tijdstip waarop de inbreuk bekend is geworden bij Opdrachtnemer of bij een door hem ingeschakelde derde of onderaannemer;
- of de gegevens versleuteld, gehasht of op een andere manier onbegrijpelijk of ontoegankelijk zijn gemaakt voor onbevoegden;
- wat de reeds ondernomen maatregelen zijn om de inbreuk te beëindigen en om de gevolgen van de inbreuk te beperken.

Bijlage 3 - Subverwerkers als bedoeld in artikel 7.5

Verwerker maakt bij het aangaan van de Verwerkersovereenkomst gebruik van onderstaande Subverwerkers.

Subverwerker 1	
Naam:	
Vestigingsadres:	
Registratienummer handelsregister:	
Beschrijving van de werkzaamheden:	
Voorwaarden gesteld door Verwerkingsverantwoordelijke:	
Naam functionaris voor de verwerking:	
E-mail:	
Telefoonnummer:	

Subverwerker 2	
Naam:	
Adres:	
Registratienummer handelsregister:	
Beschrijving van de werkzaamheden:	
Voorwaarden gesteld door Verwerkingsverantwoordelijke:	
Naam functionaris voor de verwerking:	
E-mail:	
Telefoonnummer:	

Bijlage 4 – Technische en organisatorische maatregelen ter uitwerking van artikel 6

Neem hiervoor contact op met jouw CISO, ISO of soortgelijk.

Toelichting:

De technische en organisatorische maatregelen moeten concreet en niet in algemene termen worden beschreven.

Beschrijf de door de verwerker(s) genomen technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen (met inbegrip van eventuele relevante certificeringen) om een passend beveiligingsniveau te waarborgen, rekening houdend met de aard, de reikwijdte, de context en het doel van de verwerking, alsmede met de risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. Voorbeelden van mogelijke maatregelen zijn:

- maatregelen inzake pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- maatregelen die op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen en -diensten garanderen;
- maatregelen die het vermogen garanderen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- processen voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking;
- maatregelen voor de identificatie en autorisatie van gebruikers;
- maatregelen ter bescherming van gegevens tijdens de doorgifte;
- maatregelen voor de bescherming van gegevens tijdens de opslag;
- maatregelen ter waarborging van de fysieke beveiliging van de locaties waar persoonsgegevens worden verwerkt;
- maatregelen om ervoor te zorgen dat incidenten worden geregistreerd;
- maatregelen om de systeemconfiguratie, met inbegrip van de standaardinstelling, te waarborgen;
- maatregelen voor interne governance en beheer op het gebied van IT en IT-beveiliging;
- maatregelen voor certificering/waarborging van processen en producten;
- maatregelen om gegevensminimalisering te waarborgen;
- maatregelen om de kwaliteit van de gegevens te waarborgen;
- maatregelen om te zorgen voor beperkte bewaring van gegevens;
- maatregelen ter waarborging van de verantwoordingsplicht;
- maatregelen om gegevensopverdraagbaarheid mogelijk te maken en voor wissing te zorgen.

Beschrijf voor overdrachten aan (sub)verwerkers ook de specifieke technische en organisatorische maatregelen die de (sub)verwerker moet nemen om de verwerkingsverantwoordelijke bijstand te kunnen verlenen.

Kruis tevens aan welke optie hieronder van toepassing is.

- ☐ Verwerker voldoet aan de Inkoop Eisen Cybersecurity Overheid: de ICO-Wizard
- ☐ Verwerker is gecertificeerd volgens ISO27001
- ☐ Verwerker heeft informatiebeveiliging conform ISO 27001 ingericht
- ☐ Verwerker werkt aan de implementatie van informatiebeveiliging volgens ISO27001 met als uiterlijke datum waarop de implementatie gereed is /...datum.../..... Verwerker informeert opdrachtgever halfjaarlijks over de voortgang daarvan.